

9.12.2013

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Päätös erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta sekä kuntajakoselvittäjien asettamisesta

Kuntarakennelain (1698/2009) 15 §:n mukaan kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen, jota varten ministeriö asettaa kyseessä olevia kuntia kuultuaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän.

Erityinen kuntajakoselvitys voidaan määrätä toimitettavaksi:

- 1) ministeriön aloitteesta;
- 2) kunnan esityksestä; tai
- 3) jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee esityksen erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta.

MINISTERIÖN ALOITE

Kuntarakennelain 4 e §:n 1 momentin mukaan Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Hyvinkään, Pornaisten, Tuusulan, Keravan, Järvenpään, Nurmijärven, Mäntsälän, Sipoon ja Vihdin kuntien tulee 4 d §:ssä säädetystä poiketen selvittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaaajan ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta.

Valtiovarainministeriö toteutti 3.7.2012 – 28.2.2013 kuntauudistukseen liittyvän ja metropolialuetta koskevan esiselvityksen, joka koski mainittujen

kuntien aluetta. Esiselvityksessä esitettiin vaihtoehtoja kuntajakoselvitys-alueiksi sekä metropolihallinnon malleiksi:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/2013_0305Metrop/Metropolialueen_esiselvittajien_loppuraportti.pdf

Kuntien lausunnot 5.3.2013 julkaistusta esiselvityksen loppuraportista pyydettiin 22.5.2013 mennessä.

Hyvinkään, Keravan ja Järvenpään kaupungit sekä Nurmijärven, Mäntsälän, Pornaisten, Tuusulan ja Sipoon kunnat ovat käynnistäneet oman kuntajakoselvityksen, jonka on määrä valmistua syksyllä 2014. Sipoon ja Pornaisten kunnat ovat mukana myös kuntajakoselvityksessä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän kuntien sekä Loviisan ja Porvoon kaupunkien kanssa.

Espoon, Kauniaisten, Kirkkonummen ja Vihdin kunnat ovat myös käynnistäneet oman kuntajakoselvityksen.

Helsingin ja Vantaan kaupungit eivät ole mukana kuntajakoselvityksissä.

Hallitus linjasi 29.8.2013 antamassaan rakennepoliittisessa ohjelmassa, että varmistetaan metropolialueen kilpailukyky, estetään segregatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto. Ohjelmassa linjattiin edelleen, että kannustetaan kuntia etenemään itse käynnistämillään kuntaliitosselvitysalueilla. Metropolialueen kokonaisuuden varmistamiseksi valtiovarainministeriö asettaa alueelle erityisen kuntajakoselvittäjän. Kuntajakoselvitykset toteutetaan kuntarakennelain edellyttämässä aikataulussa.

Valtiovarainministeriö on 4.10.2013 asettanut metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelewan työryhmän. Työryhmän tavoitteena on valmistella hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisätyvien metropolihallintoa koskevien linjausten pohjalta sekä ottaen huomioon alueen kuntarakenteen kehitys ja metropolialueen esiselvitys tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/Metropolilainsdnnn_valmistelu_asettamispts_041013.pdf

Edellä esitetyn johdosta ministeriö esitti 8.10.2013 asetettavaksi metropolialueelle erityisen kuntajakoselvityksen Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan ja Vantaan kaupunkien sekä Kirkkonummen, Sipoon ja Tuusulan kuntien välillä, sekä mahdollisesti koskien myös Vihdin kuntaa. Vihdin kunnan osallistumisesta erityiseen kuntajakoselvitykseen päätettäisiin kuntien lausuntojen perusteella.

Valtiovarainministeriö katsoi, ettei metropolialueelle ole syntymässä alueen kokonaisedun näkökulmasta riittävää kuntarakennatkaisua ilman edellä mainittujen kuntien välillä toteutettavaa erityistä kuntajakoselvitystä. Ottaen huomioon kuntarakennelain 4 e §:n mukaisen selvityspäätöksen, esiselvityksessä ehdotetut selvitysvaihtoehdot ja alueella käynnistyneet kuntien omat kuntajakoselvitykset, valtiovarainministeriö katsoi perustelluksi to-

teuttaa kuntajakoselvityksen erityisesti Helsingin ja Vantaan kaupunkien osalta, jotka eivät ole mukana kuntien käynnistämässä vapaaehtoisissa selvityksissä.

Vaikka Espoon, Kauniaisten ja Keravan kaupungit sekä Kirkkonummen, Sipoon ja Tuusulan kunnat ovat mukana kuntien itse käynnistämässä selvityksissä, valtiovarainministeriö katsoi, ottaen huomioon kuntarakennelain 4 e §:n mukaisen selvityksiperusteen ja sen, että ne sisältyivät esiselvityksessä Helsingin ja Vantaan kaupunkien osalta ehdotettuihin selvitysvaihtoihin, että edellä mainittujen kuntien mukaan ottaminen erityiseen kuntajakoselvitykseen on perusteltua. Myös Vihdin kunta voi osallistua selvitykseen.

KUULEMINEN

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaisia kuntia ennen erityisen kuntajakoselvityksen määrittämisestä alueella.

Valtiovarainministeriö pyysi 8.10.2013 kaikilta edellä mainituilta kunnilta lausuntoa osallistumisesta kuntarakennelain 4 luvun mukaisen erityiseen kuntajakoselvitykseen.

Valtiovarainministeriö pyysi 7.11.2013 lisäksi em. kunnilta lausunnot kuntajakoselvittäjästä. Varatuomari Mikko Pukkinen, valtiotieteiden tohtori Cay Sevón ja arkkitehti Matti Vatiilo ovat antaneet suostumuksensa toimia kuntajakoselvittäjinä alueella.

Kuntien lausunnot

Helsingin kaupunki puoltaa erityisen kuntajakoselvityksen asettamista.

Espoon, Keravan ja Kauniaisten kaupungit sekä Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Vihdin kunnat vastustavat selvityksen asettamista.

Vantaan kaupunki katsoo, että selvityksessä tulisi olla mukana kaikki kuntarakennelain 4 e §:n mukaiset kunnat (14 kuntaa).

Vihdin mukanaoloa joko puolletaan tai siihen ei oteta kantaa.

Helsingin kaupunki puoltaa esitettyjä kuntajakoselvittäjiä. Kauniaisten kaupungilla ei ole heistä huomautettavaa.

Keravan kaupunki sekä Kirkkonummen, Sipoon ja Tuusulan kunnat eivät näe perustelluksi metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen tekemistä, eivätkä sen vuoksi ota kantaa kuntajakoselvittäjiin.

Espoon kaupunki ja Vihdin kunta pitävät erikoisena, että nyt ehdotetut selvittäjät ovat kokonaan uusia, eikä heillä kaikilla ole aikaisempaa kokemusta metropolialueen erityiskysymyksistä.

PÄÄTÖS

Valtiovarainministeriö määrää kuntarakennelain 15 §:n perusteella toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan ja Vantaan kaupunkien sekä Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Vihdin kuntien välillä.

Ottaen huomioon ministeriön aloitteen perustelut, valtiovarainministeriö katsoo asian laajuuden ja vaikeuden vuoksi perustelluksi toteuttaa kuntajakoselvityksen.

Samalla ministeriö asettaa kuntajakoselvittäjiksi varatuomari Mikko Pukkinen, valtiotieteiden tohtori Cay Sevónin ja arkkitehti Matti Vatilon.

Tehtävä

Selvittäjien on suoritettava kuntarakennelain 16 §:ssä tarkoitettu erityinen kuntajakoselvitys.

Selvityksen tulee tuottaa tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida edellytyksiä yhdistää edellä mainitut kunnat tai osa kunnista yhdeksi tai useammaksi kunnaksi. Selvityksessä tulee ottaa huomioon esiselvityksessä ehdotetut vaihtoehdot kuntajakoselvitysalueiksi. Selvityksessä voidaan tarvittaessa selvittää myös osaliitosvaihtoehtoja.

Selvityksessä tulee kuntarakennelain 4 e §:3 momentin mukaan arvioida yhdistymisen suhdetta metropolihallinnon tarpeeseen erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämisen, joukkoliikenteen ja sosiaalisen asuntotuotannon näkökulmasta.

Yhdistymistä tulee kuntarakennelain 4 e §:n 1 momentin mukaan selvittää alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaaajan ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta.

Jos kuntajakoselvittäjät katsovat selvityksen perusteella kuntajaon muuttamisen tarpeelliseksi, heidän on tehtävä muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustoille ehdotus kuntajaon muuttamisesta. Selvittäjien on liitettävä ehdotukseensa kuntarakennelain 8 §:ssä tarkoitettu yhdistymissopimus. Tarvittaessa selvittäjät voivat esittää ministeriölle kunnallisen kansanäänestyksen järjestämistä kuntarakennelain 16 §:ssä säädetyllä tavalla.

Toimikausi

Selvitystyö alkaa 16.12.2013 ja päättyy selvityksen valmistuttua, kuitenkin viimeistään 31.10.2014 mennessä.

Selvitystyön organisointi

Selvittäjät toimivat virkavastuulla, ja heillä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tehtävänsä suorittamista var-

ten tarpeelliset kuntien ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallintoa ja taloutta koskevat tiedot sekä muuta apua.

Selvittäjät ja asianomaiset kunnat voivat asettaa selvittäjää paikallisessa asiantuntemuksessa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa avustavan neuvotteluelimen ja valmisteluryhmiä.

Selvittäjien yhteyshenkilöt valtiovarainministeriössä ovat ylitarkastaja Suvi Savolainen ja neuvotteleva virkamies Inga Nyholm.

Selvitystyön rahoitus

Selvitys rahoitetaan valtiovarainministeriön talousarvion momentilta 28.90.31.4.

MUUTOKSENHAKU

Kuntarakennelain 15 §:ssä tarkoitettuun ministeriön päätökseen, joka koskee erityisen kuntajakoselvityksen määrittämistä, ei kuntarakennelain 55 §:n 2 momentin mukaan saa erikseen hakea muutosta.

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Henna Virkkunen
Hallinto- ja kuntaministeri

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jakelu

mainitut kunnat

